

Týždeň od 2. do 8. augusta

DUCHOVNÉ DARY: JEDNOTA V ROZMANITOSTI (1. KORINŤANOM 12–14)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1. Korinťanom 12; Ef 4,11–13; 1. Korinťanom 13; 1Pet 4,8–11; 1Kor 14,27; Am 3,7

ÚVODNÝ TEXT

Usilujte sa o lásku, no horlivo hľadajte aj duchovné dary, najmä však aby ste prorokovali. (1Kor 14,1)

Cirkev je podobná ľudskému telu: je jeden celok, hoci pozostáva z mnohých údov, pričom každý z nich má inú rolu, funkciu a schopnosť. Ak sa duchovné dary používajú s láskou, posilňujú jednotu, ktorá odzrkadľuje charakter trojjediného Boha. Tento týždeň sa v 1. Korinťanom 12 až 14 zameriame na učenie o duchovných daroch. Táto sekcia je súčasťou širšieho celku, v ktorom Pavol rieši otázky kresťanského správania počas bohoslužobných zhromaždení (1. Korinťanom 11–14). Pavlovým hlavným cieľom je vyriešiť problém s neporiadkom pri spoločných stretnutiach. Argumentuje tým, že cirkev je telo, ktorého jednotlivé časti majú rôzne úlohy slúžiace „na budovanie Kristovho tela“ (Ef 4,12). V skratke: Boh obdaroval cirkev duchovnými darmi preto, aby prostredníctvom rozmanitosti budoval jednotu.

Pavol má nepochybne na zreteli problém vytvárania znepriatelených skupín, ktorému sa venoval v úvodných štyroch kapitolách listu, kde ako riešenie nezhôd v zbore predostrel jednotu v Kristovi. Túto myšlienku teraz prehľbuje vysvetlením úlohy duchovných darov. Podľa Pavla je jednota v Kristovi a v Duchu jediným spôsobom, ako predchádzať rozštiepeniu cirkvi.

OSNOVA LEKCIE

Šiesta lekcia zameria našu pozornosť na pasáž 1. Korinťanom 11–14. V nej Pavol vysvetľuje podstatu a účel duchovných darov, ktoré Boh dáva na budovanie cirkvi. Zistíme, že rozmanitosť darov je zámerná a má viesť k jednote Kristovho tela prostredníctvom vzájomnej závislosti a lásky.

- 1Kor 12,4–6: Rôznosť darov, ale jediný Darca (nedeľa)
- 1Kor 12,27–31: Cirkev ako telo s mnohými údmi (pondelok)
- 1Kor 13,1–7: Láska ako vznešenejšia cesta užívania darov (utorok)
- 1Kor 14,26–27: Dar jazykov a zrozumiteľnosť bohoslužieb (streda)
- 1Kor 14,3–4: Význam prorociev pre povzbudenie cirkvi (štvrtok)

RÔZNE DRUHY DAROV

¹Pokiaľ ide o duchovné dary, nechcem, bratia, aby ste zotrúvali v nevedomosti. ²Viete, že keď ste ešte boli pohanmi, ťahalo vás to k nemým modlám, ako ste boli k tomu vedení. ³Preto chcem, aby ste vedeli, že nikto, ak hovorí v Božom Duchu, nepovie: „Prekliaty Ježiš!“ a nikto nemôže povedať: „Ježiš je Pán!“, iba ak v Duchu Svätom. ⁴Preto sú dary milosti rôzne, ale Duch je ten istý; ⁵a rôzne sú aj služby, ale Pán je ten istý; ⁶a rôzne sú aj účinky moci, ale Boh je ten istý, ktorý pôsobí všetko vo všetkých. (1Kor 12,1–6)

Pavol otvára v 1Kor 12,1 novú tému slovami „pokiaľ ide o“. Teológovia vedú diskusie, či sa grécky výraz *tón pneumatikón* vzťahuje na „duchovné dary“ alebo na „duchovných ľudí“, keďže pôvodný text umožňuje obe interpretácie. Vzhľadom na 4. verš, kde Pavol výslovne hovorí o daroch, je však pravdepodobnejší prvý význam. Vo veršoch 12,2.3 Pavol zdôrazňuje, že vôbec prvým prejavom pôsobenia Ducha je verejné a odvážne vyznanie, že „Ježiš je Pán“. V novozmluvnej dobe toto vyznanie zároveň implicitne znamenalo, že cisár nie je pánom (Sk 17,7; pozri aj Ján 19,12.15). Takýto postoj sa trestal smrťou, pretože bol vnímaný ako vlastizrada voči rímskej moci.

Ježiš aj Pavol zdôrazňovali, že viera v Boha – a to aj pod tlakom prenasledovania či hrozby smrti – je darom Svätého Ducha. Viera je v podstate úplne základným darom, preto neprekvapuje, že v 1Kor 13,13 stojí v zozname na prvom mieste. Pavlovo tvrdenie v 1Kor 12,9 jasne potvrdzuje, že viera patrí medzi duchovné dary. Existuje však celá škála ďalších darov. Skutočnosť, že Svätý Duch ich prideliť „každému osobitne... ako chce“ (1Kor 12,11), je dôkazom toho, že každý duchovný dar má v cirkvi svoje nezastupiteľné miesto.

Čo zdôrazňuje Pavol v úvodnom texte (1Kor 12,1–6)?

Opakovaním výrazu „rôzny“ Pavol podčiarkuje bohatstvo a pestrosť darov. To, čo apoštol v úvode kapitoly (12,1) súhrnne označuje ako „duchovné dary“, ďalej rozvádza vo veršoch 4 až 6 z troch aspektov: ako „dary milosti“ (*charisma*), „služby“ (*diakonia*) a „účinky moci“ („pôsobnosti“ ROH; *energéma*). I keď majú tieto pojmy špecifické významy, vzhľadom na paralely v texte sa netreba na tieto odlišnosti sústreďovať. Podstatné je, že dary majú budovať jednotu, ktorá pramení zo samotnej podstaty trojjediného Boha (pozri aj Ef 4,8–11). Kým Svätý Duch dary udeľuje, je to Boh Otec, kto veriacim dáva silu slúžiť Kristovi v spoločenstve (1Kor 12,5.6). Hoci dary dostáva každý veriaci osobne (1Kor 12,11), ich účelom je spoločné dobro a rozvoj celej cirkvi.

- Všimni si, ako silno Pavol zdôrazňuje jednotu. Prečo je tento aspekt pre cirkev taký kľúčový?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

JEDNOTA PROSTREDNÍCTVOM ROZMANITOSTI

²⁷Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy. ²⁸A v cirkvi Boh niektorých ustanovil najprv za apoštolov, po druhé za prorokov, po tretie za učiteľov, potom sú mocné činy, potom dary uzdravovať, pomáhať, viesť a dar rôznych jazykov. ²⁹Sú azda všetci apoštolmi? Sú azda všetci prorokmi? Sú azda všetci učiteľmi? Sú všetci divotvorcami? ³⁰Majú azda všetci dary uzdravovania? Hovoria všetci jazykmi? Všetci ich vykladajú? ³¹Usilujte sa však ešte o väčšie dary. A okrem toho vám ukážem omnoho vzácnejšiu cestu. (1Kor 12,27–31)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Jazyk jednoty uvedený v 1Kor 12,4–6 („Duch je ten istý“, „Pán je ten istý“ a „Boh je ten istý“) je rozvinutý vo zvyšku 1. Korintanom 12. Dôkazom toho je Pavlovo používanie vyjadrení ako „jeden a ten istý Duch“ (1Kor 12,11), „telo je jedno“ (1Kor 12,12), „jedno telo“ (1Kor 12,12.13.20), „jeden Duch“ (1Kor 12,13 [dva-krát]), „aby sa údy vzájomne o seba starali“ (1Kor 12,25).

Popri koncepte jednoty Pavol zdôrazňuje rozmanitosť údov v Kristovom tele prostredníctvom výrazov ako „mnoho údov“ (1Kor 12,12.20), „všetci sme boli pokrstení“ (1Kor 12,13), „telo nie je jeden úd, ale mnoho údov“ (1Kor 12,14), „celé telo“ (1Kor 12,17), „každý jeden z nich“ (1Kor 12,18), „údy tela“ (1Kor 12,22.23), „všetky údy“ (1Kor 12,26). Pavlov dôraz na jednotu a rozmanitosť naznačuje, že duchovné dary majú za cieľ podporovať jednotu prostredníctvom rozmanitosti.

Jednota uprostred rozmanitosti je vyjadrením Božieho charakteru. Otec je jedna osoba, Syn je iná osoba a Svätý Duch je iná. Títo traja si zachovávajú svoju individualitu a zároveň spolupracujú na budovaní cirkvi a jej posilňovaní pre misiu (1Kor 12,4–6; Ef 4,11–13).

Prečítaj si text 1Kor 12,12–31. Prečo je prirovnanie k telu a jeho mnohým údom takým výstižným obrazom pre cirkev a jej jednotlivých členov?

Kľúčovou myšlienkou 12. kapitoly je, že hoci sa jednotlivé časti tela výrazne líšia (1Kor 12,15–20), sú od seba absolútne závislé (1Kor 12,21–26). Nohy potrebujú oči, aby videli smer cesty, no oči sa zasa nedokážu ničoho dotknúť – to je úloha rúk. Myšlienka, že niektoré údy sú slabšie (1Kor 12,22) alebo menej dôležité (1Kor 12,23) než tie ostatné, je len klamný dojem. V skutočnosti sú pre fungovanie celku všetky nevyhnutné (1Kor 12,22).

Medzi korintskými kresťanmi sa, nanešťastie, objavil sklon uprednostňovať určité dary a iné zanedbávať. Aby Pavol zabránil takejto chybe, upriamil pozornosť Korintanov na lásku, ktorú nazval „vznešenejšou cestou“ (1Kor 12,31). Inými slovami: nezáleží na tom, o aký dar ide – ak sa používa s múdrosťou a láskou, prináša Bohu radosť.

APLIKÁCIA ■ Preštudujte si zoznamy darov v textoch 1Kor 12,8–10.28; Rim 12,6–8 a Ef 4,11. Aký je tvoj dar? Ako ho môžeš použiť na budovanie Kristovho tela?

„VZÁCNEJŠIA CESTA“

¹Keby som hovoril ľudskými jazykmi, ba aj anjelskými, a lásku by som nemal, bol by som iba ako cvendžiaci kov a zvučiaci činel. ²A keby som mal aj dar prorokovať a poznal by som všetky tajomstvá a mal by som všetko poznanie a keby som mal takú silnú vieru, že by som hory prenášal, no lásku by som nemal, nebol by som ničím. ³Ak by som rozdal všetok svoj majetok, a ak by som vydal svoje telo, aby som sa mohol chváliť, no lásku by som nemal, nič by mi to neosožilo. ⁴Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá, nezávidí, láska sa nevystatuje a nenadúva; ⁵nespráva sa neslušne, nehladá svoj prospech, nerozčuľuje sa, nepočíta krivdy; ⁶neraduje sa z nepravosti, ale raduje sa z pravdy; ⁷všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa a všetko vydrží. (1Kor 13,1–7)

„Láska nie je len jeden dar z mnohých. Je to prostriedok, vďaka ktorému všetky dary dosahujú svoj konečný cieľ.“ (COSAERT Carl P., „1 Corinthians“, *Andrews Bible Commentary: New Testament*. Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022, s. 1643)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si 1Kor 13,1–7 a 1Petra 4,8–11. Aká je úloha lásky v súvislosti s duchovnými darmi?

Trinásta kapitola 1. Korinťanom zdôrazňuje, že láska je jedinou cestou k správne mu využívaniu duchovných darov. Pavol v úvode tejto kapitoly odkazuje na dary, ktoré vymenoval v predchádzajúcej kapitole, aby vzápätí poukázal na ich bezvýznamnosť, ak ich nemotivuje láska. Teda poznanie (1Kor 12,8) ani viera (1Kor 12,9) – hoci by bola taká silná, že „prenáša vrchy“ (1Kor 13,2) – neznamenajú bez lásky vôbec nič. Schopnosť hovoriť jazykmi (1Kor 12,10.28.30) sa bez lásky mení na „zvučiaci kov a zvučiaci činel“ (1Kor 13,1). Podobne aj vzácny dar prorocka stráca bez prítomnosti lásky akúkoľvek hodnotu (1Kor 13,2).

V texte 1Kor 13,4–7 sa Pavol sústreďuje na podstatu lásky – ukazuje, čo lásku definuje a čo ju popiera. Presnejšie povedané, opisuje, ako sa láska prejavuje a akého konania sa zrieka. Výber slovies, ktorými lásku charakterizuje, jasne ukazuje, že láska nie je v prvom rade emóciou či pocitom, ale konkrétnym činom a životným postojom. Pavol hovorí, že láska (1) je trpezlivá, (2) je dobrotivá, (3) raduje sa z pravdy, (4) všetko znáša, (5) všetko verí, (6) všetko dúfa a (7) všetko vydrží. A naopak, láska (1) nezávidí, (2) nevystatuje sa, (3) nenadúva sa, (4) nespráva sa neslušne, (5) nehladá svoj prospech, (6) nerozčuľuje sa, (7) nepočíta krivdy a (8) neraduje sa z nepravosti.

Týchto pätnásť slovies predstavuje spoľahlivé pravidlá pre správne uplatňovanie duchovných darov v praxi. Je dôležité si všimnúť, že pasáž o pravej podstate lásky sa nachádza práve medzi 12. a 14. kapitolou, v ktorých Pavol rieši spory ohľadom duchovných darov. Láska je totiž nevyhnutným predpokladom ich múdreho využívania. Pavol ju napokon stavia vedľa viery a nádeje so záverom, že „najväčšia z nich je láska“ (1Kor 13,13).

- **Prečo je láska v našej viere taká kľúčová? Existuje snád'lepší spôsob, ako na vlastnej koži zakúsiť Božiu lásku, než sa s modlitbou v srdci snažiť túto lásku zrkadliť ľuďom okolo nás?**

APLIKÁCIA

DAR JAZYKOV

⁵Chcem však, aby ste všetci hovorili jazykmi, ale ešte viac, aby ste prorokovali. Lebo väčší je ten, čo prorokuje, než ten, čo hovorí jazykmi — iba ak by to aj vykladal, aby sa budovala cirkev. ... ²⁶Čo teda, bratia? Keď sa zídete, každý má niečo: chválospev, učenie, zjavenie, hovorenie jazykmi či ich výklad; to všetko nech je na budovanie. ²⁷Ak niekto hovorí jazykmi, nech sú to dvaja alebo nanajvýš traja, a to jeden po druhom, a jeden nech vysvetľuje. (1Kor 14,5.26.27)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako je to s darom jazykov? Ak vezmeme do úvahy, ako sa tento dar prejavuje na iných miestach v Biblii (Mar 16,17; Sk 2,1–13; 10,44–48; 19,6), dar jazykov v 1. Korintanom predstavuje s najväčšou pravdepodobnosťou Duchom udelenú schopnosť hovoriť cudzími jazykmi.

Pavol spomína dar jazykov v zozname darov v 1Kor 12,8–10 (pozri aj 1Kor 12,28.30; 13,1.8). Opäť sa na tento dar odvoláva aj v 1. Korintanom 14. Grécke slovo *glóssa* („jazyk“) sa v 1. Korintanom 12–14 objavuje viac ako dvadsaťkrát, pričom len v 1. Korintanom 14 sa vyskytuje pätnásťkrát. Okrem toho sa v 1Kor 14,21 vyskytuje aj grécke slovo *heteroglóssos* („cudzí jazyk“, „iný jazyk“ ROH). Vysoký počet zmienok o dare jazykov svedčí o tom, že táto téma bola pre Pavla mimoriadne naliehavá. Nesprávne zaobchádzanie s týmto darom a jeho zneužívanie v korintskom zbore totiž vnášalo do spoločných bohoslužieb chaos a neporiadok (1Kor 14,23.27.33.40).

Prečítaj si texty 1Kor 14,5.13.26.27 a 1Kor 12,10.30. Aké konkrétne pokyny dal Pavol ohľadom daru jazykov?

Dar hovorenia jazykmi musí byť sprevádzaný darom tlmočenia preto, aby bol prejav zrozumiteľný (1Kor 14,9). Bez porozumenia totiž tento dar neprináša žiaden úžitok (1Kor 14,6). To objasňuje, prečo Pavol tak silno trval na výklade a pochopení počutého. Pavol nekritizuje podstatu daru jazykov, ale skôr nepriemeraný význam, ktorý mu Korintania pripisovali, čím odsúvali do úzadia dôležitejší dar proroctva.

V tomto bode je dôležité si všimnúť, že hoci si Pavol želal, aby všetci Korintania vedeli hovoriť cudzími jazykmi (1Kor 14,5), neočakával, že sa to stane (1Kor 12,10). Myšlienka, že „všetci musia hovoriť jazykmi, skôr ako sa prihlásia ku krstu v Svätom Duchu, je preto prekrútením Pavlovho učenia v 1. Korintanom 12 a 14.“ (DEDEREN Raoul, *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, vol. 12 of Commentary Reference Series. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2001, s. 620)

APLIKÁCIA

- Sú vo vašom zbore ľudia, ktorí hovoria inými jazykmi? Ako môžu túto schopnosť využiť na oslovenie iných ľudí pre Krista? Ako nám táto skutočnosť môže pomôcť pochopiť skutočnú podstatu jazykov, o ktorých hovorí Pavol?

DAR PROROCTVA

³Kto však prorokuje, hovorí ľuďom a tak buduje, povzbudzuje a potešuje.

⁴Kto hovorí jazykmi, buduje seba, ale ten, kto prorokuje, buduje cirkev. (1Kor 14,3.4)

¹¹A on ustanovil jedných za apoštolov, iných zasa za prorokov a iných za zvestovateľov evanjelia, iných ustanovil za pastierov a učiteľov, ¹²aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela, ¹³až kým všetci nedospejeme k jednote viery a poznania Božieho Syna, v dokonalého človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista. (Ef 4,11–13)

V Pavlovej rozprave o duchovných daroch má dar proroctva kľúčové postavenie. Všimnime si, že v zoznamoch ho Pavol spravidla radí pred dar jazykov (1Kor 12,10.28; 1Kor 13,8). Ak sa niekde dar jazykov objavuje na prvom mieste, je to len v kontexte, kde Pavol zdôrazňuje jeho relatívne malý význam v porovnaní s proroctvom (1Kor 14,4.5.6.22).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si 1Kor 14,3.4 a Ef 4,11–13. Čo tieto texty hovoria o zmysle duchovných darov? Akú konkrétnu úlohu pripisujú daru proroctva?

Zmyslom daru proroctva je budovať, povzbudzovať a potešovať (1Kor 14,3; porovnaj s Sk 15,32). To ukazuje, že proroctvo sa nezameriava primárne na predpovedanie budúcnosti, ale skôr na usmernenie života v prítomnosti. Grécke sloveso *profeteuó* má dva významy: „povedať niečo vopred“ (predpovedať) alebo „hovoriť v mene niekoho iného“ (tlmočiť posolstvo). Prvý význam nachádzame v Sk 2,29–31 (porovnaj s Am 3,7), kde je Dávidovo prorocké pôsobenie opísané ako „predvídanie“. Druhý význam ilustrujú Sk 15,32, kde sú Júda a Sílás nazvaní prorokmi, hoci ich prorocká služba spočívala v tom, že „mnohými slovami povzbudzovali a posilňovali bratov“.

Text v Ef 4,11–13 učí, že pôsobenie duchovných darov sa neskončilo s érou apoštolov. Majú v cirkvi pretrvať až do konca (Sk 2,39). Ak sa však niekto označuje za proroka, jeho pôsobenie sa musí podrobiť skúmaniu vo svetle Písma. V zásade by mali byť splnené štyri kritériá: Po prvé, nepodmienené proroctvá sa vždy musia naplniť (5Moj 18,22; Jer 28,8.9). Po druhé, ich obsah musí byť v súlade s učením predchádzajúcich prorokov (5Moj 13,1–3; Iz 8,20). Po tretie, osobný život daného človeka musí svedčiť o hlbokkej oddanosti Kristovi (1Ján 4,1–3). A po štvrté, podľa Ježišových slov sa falošní proroci poznajú po ovoci (Mat 7,15–20) – čo je rovnaké meradlo, akým sa posudzujú aj tí praví.

Kniha Zjavenia naznačuje, že dar proroctva je charakteristickým znakom cirkvi ostatku (Zj 12,17; Zj 19,10). Ako adventisti siedmeho dňa veríme, že dar proroctva sa prejavil aj v diele Ellen Whiteovej.

- **Aké dôkazy nás vedú k viere, že Ellen Whiteová mala prorocký dar? Ktoré otázky týkajúce sa jej roly a miery autority sú stále predmetom skúmania?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Kristove podobenstvá* si prečítajte kapitolu „Talenty“ (COL 257–365; KP 257–293).

„Nech ľudia idú pracovať s dôverou v Pána a On pôjde s nimi, aby usvedčoval a obracal duše. Jeden pracovník môže byť pohotovým rečníkom, druhý zdatným pisateľom, iný môže mať dar úprimnej, hlbokej a vrúcnej modlitby a ďalší zasa dar spevu. Niektorí iní môžu mať zvláštnu schopnosť vysvetľovať Božie slovo s veľkou jasnosťou. Každý dar sa má stať Božou mocou, pretože s človekom spolupracuje sám Boh. Jednému dáva Boh slovo múdrosti, inému poznanie a ďalšiemu vieru. Všetci však majú pracovať pod tou istou Hlavou. Rozmanitosť darov vedie k rozmanitosti pôsobenia, *ale ten istý Boh pôsobí všetko vo všetkých* (1Kor 12,6). Nech nikto nepohŕda darmi, ktoré sa zdajú byť menej významné. Nech sa všetci pustia do práce. Nech nikto nezloží ruky v nevere len preto, že si myslí, že nedokáže vykonať žiadne veľké dielo. Prestaňte sa pozeráť na seba. Hľadte na svojho Vodcu. V pokore, úprimnosti a láske robte to, čo môžete.“ (RH 12. apríla 1906)

„Každý z nás potrebuje pomoc, ktorú môže prijať od iných. Boh pôsobí aj v myšliach iných ľudí, nielen v tej našej. Rozmanité dary, ktorými boli obdarení rôzni ľudia, sa majú spájať, *aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela* (Ef 4,12). ... Pred nami budú vždy stáť prekážky, my však máme nasledovať svojho Vodcu a čeliť ťažkostiam spoločne, ruka v ruku.“ (UL 141)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Zamyslite sa hlbšie nad darom proroctva. Prečo má proroctvo väčšiu váhu než hovorenie jazykmi, ak chýba ich výklad? Keď si chcete zopakovať Pavlove argumenty, prečítajte si znova 1. Korintánom 14.
2. Porozprávajte sa o živote a pôsobení Ellen Whiteovej. Prečo sme ako cirkev presvedčení, že u nej išlo o skutočný prejav prorockého daru? Akým spôsobom tento dar obohatil a požehnal našu cirkev? S akými výzvami sa stretávame, keď hľadáme spôsob, ako jej posolstvá správne a čo najlepšie uplatniť?
3. Skúste si vybaviť troch až piatich ľudí, o ktorých viete, že vás majú skutočne radi. Podľa čoho viete, že ich láska je úprimná? Čo vám tento osobný zážitok prezrádza o dôvode, prečo Pavol venoval láske taký veľký priestor práve pri vysvetľovaní duchovných darov?
4. Hoci je láska kľúčová, prečo nemôže byť jediným meradlom, podľa ktorého posudzujeme, či niekto zvestuje pravdu a či si zaslúži našu pozornosť?